Cambridge Assessment International Education

Cambridge IGCSE™

FIRST LANGUAGE VIETNAMESE **0695/01**

Paper 1 Reading and Directed Writing **May/June 2025**

INSERT **2 hours**

3890383605-I

INSTRUCTIONS

- This insert contains the reading texts.
- You may annotate this insert and use the blank spaces for planning. **Do not write your answers** on the insert.

HƯỚNG DẪN

- Phụ trang này bao gồm các bài đọc được sử dụng cho đề thi.
- Thí sinh có thể chú thích trên phụ trang này và sử dụng các khoảng trống để làm nháp. **Không viết câu trả lời** vào phụ trang.

DC (JP) 342541/2
© UCLES 2025

https://xtremepape.rs/

Đọc **Bài đọc A** và trả lời **Câu hỏi 1(a)–(j) và 2(a)–(f)** vào đề thi.

Bài đọc A: Người đi, trà lạnh

Từ bé đến giờ, tất cả mọi việc giữa cha và tôi chỉ xảy ra một chiều. Những khi tôi ốm, cha tôi thức đêm để chăm tôi. Những khi cha ốm, tôi đang bận lang thang đi phượt, chụp ảnh tự sướng ở một vùng đất xa xôi nào đó. Ngày còn bé, mâm cơm có thịt cá, thì cha tôi ăn thịt mỡ, còn tôi ăn thịt nạc. Cha tôi ăn đầu cá, xương cá, da cá, còn tôi thì đương nhiên sẽ ăn nạc cá. Những gì không ngon sẽ được chuyển vào chén của cha. Cha, trong mắt tôi hồi đó, là một người có sở thích quái lạ: cha chỉ thích ăn tất cả những gì không ngon: cơm cháy, canh thừa, xương, da và mỡ. Cha thậm chí còn phát biểu những câu buồn cười, kiểu "Cha sẵn sàng mặc quần đùi cho con học hành nên người". Khi nghe cha nói câu đó, tôi phá lên cười, hình dung cảnh cha mặc quần đùi đi làm, trong khi cha là một người luôn ăn mặc nghiêm chỉnh, tươm tất mỗi khi ra đường. Cha ngạc nhiên nhìn tôi, trong mắt cha mênh mông nỗi buồn. Kệ cha thôi, cha lúc nào chả buồn, cha nói đời cha chỉ có lúc vui nhất, ấy là lúc sinh tôi.

Nhưng niềm vui có một đứa con gái cũng phải đi kèm theo một nỗi buồn, vì mẹ tôi đã bỏ cha con tôi từ lúc tôi mới tròn tám tháng. Tôi không biết một người cha nuôi một đứa con gái cực nhọc thế nào, vì cha cũng chưa bao giờ kể. Chỉ có bà già lắm chuyện nhà bên suốt ngày xuýt xoa bảo thương cha tôi gà trống nuôi con. Với tôi, con gà trống là một con gà sung sướng, vì suốt ngày đi đi lại lại trên sân, oai vệ khoe bộ lông rực rỡ và cất tiếng gáy ra chiều đắc thắng. Cha thì không có dáng oai vệ ấy, mà lúc nào cũng cong cong người xuống tôi để hỏi han và chiều chuộng. Nhiều khi tôi thấy cha thật phiền.

Phiền nhất là thời gian tôi có bạn trai.

Cha bỗng trở thành người tọc mạch, lắm điều. Cha hỏi tôi về bạn trai tôi tên gì, ở đâu, con cái nhà ai, tính nết thế nào, có gì làm cho tôi thích. Mỗi lần Huy – bạn trai tôi đến đón tôi đi chơi, ba tôi gặng hỏi đủ điều trước khi cho hai đứa ra khỏi nhà, không quên dặn Huy trước 10 giờ tối phải chở tôi về. Tôi ngại phiền, nên sau lần đó, tôi hẹn Huy đầu hẻm, rồi xúng xính quần áo, tôi nói dối cha là tôi đi học nhóm, đi xem phim với đám bạn đại học, đi mua quần áo, đi siêu thị, hoặc đi đám tang, đám cưới…, bằng cách đó tôi ra khỏi nhà mỗi tối mà cha tôi không còn căn vặn được Huy. Cha hỏi, tôi nói tôi đang giận Huy và chia tay Huy rồi.

Mỗi buổi tối, sau khi đi chơi với Huy trở về nhà, tôi lại thấy cha ngồi chờ trước bàn trà, với tách trà bốc khói nhè nhẹ, hương trà man mác quấn quít. Thường cha sẽ pha một ấm trà và ngồi nhẩn nha uống để chờ tôi. Cha là người nhanh nhẹn, xốc vác, mà khi uống trà, cha lại nhẹ nhàng, từ tốn, chậm rãi, từng bước một. Đầu tiên sẽ là tráng ấm và tách cho nóng, rồi dùng muỗng gỗ múc một muỗng trà, đổ nhẹ vào trong ấm, rồi lấy bình nước vừa nấu, đổ vào ấm một lúc, mới đổ lượt nước đầu tiên đi, mà cha gọi là đánh thức trà; sau đó cha mới nhẹ nhàng đổ nước mới vào để hãm trà. Đi cùng với tách trà, bao giờ cũng là một cuốn sách hay. Cha nói, cuộc đời cha như bình trà độc ẩm, uống trà để thấy tĩnh tâm, lòng thanh thản, không có những điều xô bồ vây quanh. Lúc nhấp ngụm trà đầu tiên, sẽ nhận được vị chát tại đầu lưỡi nhưng rồi sau đó là vị ngọt tràn xuống cuống họng, là hương vị thanh tân, sảng khoái, tươi mát của trà ùa lên mũi, đánh thức các giác quan, não tỉnh ra còn lòng thì dịu lại. Vị chát là những gì ngoài kia đem đến cho cha, còn vị ngọt là con gái của cha.

Có lần tôi vớ lấy chén trà, nốc một ngụm lớn rồi phun phì phì ra đất, cha chau mày nhìn tôi, tiện miệng lại dạy tôi cung cách uống trà, rồi phong thái ý tứ của con gái. Cha đâu biết rằng cuộc đời này người ta cần yêu cuồng sống vội, hơi sức nào chậm rãi mà thưởng thức ly trà đắng nghét của cha. Ngoài kia đầy rẫy trà sữa, thứ trà ngọt ngào, beo béo, có những hạt trân châu dai dai dẻo dẻo, người ta uống khi tụ tập bạn bè, la hét cười đùa, hoặc uống theo *trend*, vào tiệm trà mua để *selfie*, đăng mạng xã hội, chứ có đâu cầm rón rén tách trà, đưa lên mũi hít hà rồi mới uống, nhìn cứ như người tự kỷ ở góc nhà thế kia?

https://xtremepape.rs/

Đọc **Bài đọc B và C** và trả lời **Câu hỏi 3** vào đề thi.

Bài đọc B: Sống chung với AI

Viết là một phần quan trọng trong công việc nghiên cứu và giảng dạy của tôi. Nhưng tôi thường trốn tránh hoặc tìm cách trì hoãn, đặc biệt là khi cảm thấy ý tưởng chưa tốt hoặc bế tắc với cách mở đầu.

Gần đây, tôi đã tìm ra giải pháp. Tôi nhập yêu cầu về chủ đề và để cho "con bot" đình đám mấy ngày nay là ChatGPT tạo bài viết trước. Chất lượng bài thường không cao (tôi phải viết lại hơn 90%) nhưng nó tạo ra phần khởi động nhẹ nhàng, giúp tôi bắt đầu viết.

Tương tự, trong công việc đôi khi sẽ có những email quan trọng rất khó khởi đầu, chẳng hạn email xin thêm tiền nghiên cứu từ sếp hoặc nhờ đồng nghiệp giúp cho việc gì đó. Tôi cũng sai khiến GPT viết trước và dù kết quả có xài được hay không, nó cũng khiến tôi bắt tay vào sửa chữa hoặc "cãi lại nó" để hoàn thành công việc phải làm của mình.

ChatGPT dần trở thành một trợ lý ảo cho tôi theo cách như vậy. AI thật ra đã len lỏi sâu vào đời sống của nhiều nhân viên văn phòng, từ lĩnh vực tài chính, kinh doanh, tới luật, kế toán, thuế và sắp tới là viết văn.

Rõ ràng AI có thể làm tốt hơn con người những việc lặp đi lặp lại, đơn giản và "chán như con gián". Các nghiên cứu khoa học đã cho thấy, con người không có khả năng tập trung tốt khi phải làm những việc lặp lại, đơn giản và buồn tẻ.

AI sẽ thu hẹp cơ hội việc làm cho những người chỉ biết làm những việc đơn giản, như viết một bài báo đọc trong ba phút, hoặc viết email thay sếp. Một đồng nghiệp của tôi đã thử khoảng gần 60 email về các chủ đề khác nhau và ông tin rằng nó viết email với thái độ cầu thị và sự chuyên nghiệp hơn nhiều sinh viên thạc sĩ ở Đại học Bristol nơi tôi làm việc - một trong những trường top 5 được nhà tuyển dụng ưa thích trong suốt ba năm qua ở Anh.

Nói cách khác, ChatGPT chưa thể thay thế nổi các nhân sự làm việc đàng hoàng, tạo ra giá trị cho công ty. Nhưng kinh tế khó khăn và sự phát triển của AI có thể là bộ đôi hoàn hảo giúp các ông chủ "khai đao" vĩnh viễn với một số vị trí không mấy cần thiết.

AI: trí tuệ nhân tạo

ChatGPT: ChatGPT hay với tên gọi đầy đủ là Chat Generative Pre-training Transformer – một chatbot do công ty khởi nghiệp OpenAI phát triển. ChatGPT có thể được hiểu đơn giản là một AI (trí tuệ nhân tạo).

https://xtremepape.rs/

Bài đọc C: Đạo đức của AI

Ngày 6/2, Pro Images, công ty cung cấp hình ảnh và video lớn nhất thế giới, đã khởi kiện Smart AI, công ty tiên phong về mỹ thuật AI, vì "vi phạm trắng trợn quyền sở hữu trí tuệ của Pro Images". Pro tuyên bố Smart AI đã sao chép hơn 12 triệu hình ảnh từ cơ sở dữ liệu của mình mà không được phép, và khẳng định Smart AI đã vi phạm cả bản quyền lẫn quyền bảo vệ thương hiệu.

Các công cụ mỹ thuật AI cần có một lượng lớn hình ảnh, tác phẩm nghệ thuật để sử dụng làm dữ liệu đào tạo và thường lấy từ các trang web mà không có sự đồng ý của chủ sở hữu. Công nghệ này làm dấy lên làn sóng phản ứng của các nghệ sĩ khi họ cảm thấy chất xám của mình bị đánh cắp trắng trợn. Ngay cả người dùng cũng sẽ bị xâm phạm quyền riêng tư khi những bức ảnh chân dung họ đăng trên mạng xã hội có thể bị dùng làm dữ liệu đào tạo AI.

Trong hội họa và nhiếp ảnh là thế, còn trong sáng tạo nội dung thì sao? ChatGPT chưa chính thức có mặt nhưng đã gây sôi sục ở Việt Nam. Chatbot này có thể làm thơ, viết văn hay sáng tác truyện. Đồng nghiệp của tôi khoe rằng mỗi tối, ông ấy nhờ ChatGPT viết hộ một truyện cổ tích, chỉnh sửa đôi chút là đã có "tác phẩm mới" để đưa con vào giấc ngủ.

Tuy nhiên, ông ta có chắc những truyện này là nguyên bản không? "Ờ thì, chỉ là kể chuyện trước giờ đi ngủ cho con tôi thôi mà, làm gì mà căng thế?" Rõ ràng, chúng ta nhận thức rõ vấn đề, nhưng lờ đi, do sự việc không gây ra hậu quả nghiêm trọng. Nhưng ở quy mô, mức độ khác, sự vi phạm bản quyền sẽ không thể biện minh bằng câu nói "làm gì mà căng".

Vấn đề nổi cộm nhất của ChatGPT chính là tính minh bạch và đạo đức học thuật không được đảm bảo. ChatGPT không bao giờ dẫn nguồn của những thông tin mình đưa ra, trong khi, đây là một yêu cầu cơ bản để chống hành vi đạo văn.

Bản quyền và đạo đức sẽ còn là cuộc chiến dài giữa các tập đoàn, công ty start-ups và các nhà xuất bản nội dung, gồm cả hoạ sĩ, nghệ sĩ, nhà văn, blogger… Trong tương lai, thế giới sẽ cần xây dựng những khung quy định pháp luật về trí tuệ nhân tạo cũng như xác lập tư cách pháp lý cho công nghệ này để tránh những tranh chấp về bản quyền và đạo đức.

AI: trí tuệ nhân tạo

ChatGPT: ChatGPT hay với tên gọi đầy đủ là Chat Generative Pre-training Transformer – một chatbot do công ty khởi nghiệp OpenAI phát triển. ChatGPT có thể được hiểu đơn giản là một AI (trí tuệ nhân tạo).

Permission to reproduce items where third-party owned material protected by copyright is included has been sought and cleared where possible. Every reasonable effort has been made by the publisher (UCLES) to trace copyright holders, but if any items requiring clearance have unwittingly been included, the publisher will be pleased to make amends at the earliest possible opportunity.

To avoid the issue of disclosure of answer-related information to candidates, all copyright acknowledgements are reproduced online in the Cambridge Assessment International Education Copyright Acknowledgements Booklet. This is produced for each series of examinations and is freely available to download at www.cambridgeinternational.org after the live examination series.

Cambridge Assessment International Education is part of Cambridge Assessment. Cambridge Assessment is the brand name of the University of Cambridge Local Examinations Syndicate (UCLES), which is a department of the University of Cambridge.

© UCLES 2025

https://xtremepape.rs/